

Naturen i Skara city

En urban savann

Mitt i Skara centrum, bara något kvarter från Domkyrkan, börjar ett grönstråk med gott om gamla träd och blommande örter. En fristad för fladdermöss, fåglar, fjärilar och människor. Här kan man samla en grön bubbla av lugn omkring sig.

Oas för växter och djur

Lummigheten och trädsuset sträcker sig från *Skara gamla kyrkogård*, vidare över *Botan* och *Viktoriasjöarna* och bort till *Fornbyn*. Biologer som har undersökt området kallar det för en ”urban savann”, där gamla träd, blommande örter och snår, vatten och sandmarker gör att många vilda arter trivs här. Bland annat jagar minst sju arter av fladdermöss mellan trädkronorna i sommarskymningen, vilket är ungefär lika många som i den omgivande landsbygden.

Botaniska trädgården

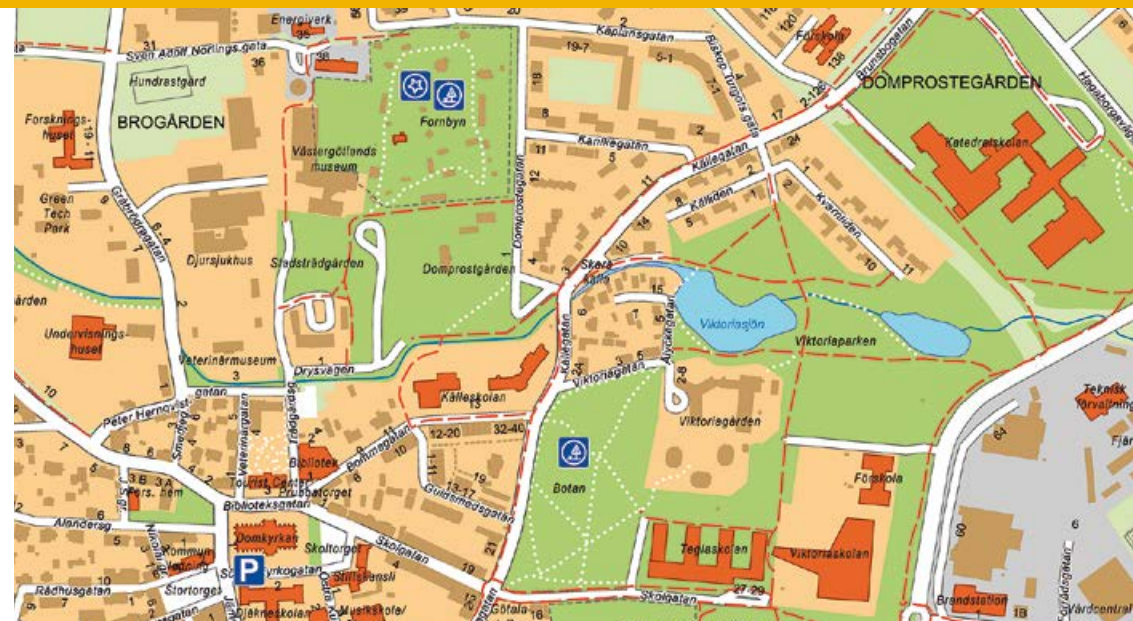
Kärnan i Skaras gröna hjärta är *Botan*, den botaniska trädgård som Linnélärjungen Peter Hernqvist började anlägga 1776. Många av de gamla askarna planterades redan på hans tid. Indelningen med skilda områden som boklund, eklunden, ängsvallen och så vidare finns också kvar sedan 1700-talet. Efter Peter Hernquists död 1808 började trädgården förfalla men drygt hundra år senare rustades den upp igen. Idag ser Botan kanske vid första anblicken ut som en ganska alldaglig liten park men här ryms sällsynta träd som gingko, katsura, kaukasisk vingnöt, himalayabjörk och näverhägg.

Många av träden har stora kronor, som gjorda för att omfamna en stressad stadsmänniska och bjuda in till picknick under sig. De lyckas skapa

ett lugnt sus och fågelkvitter trots att stadens buller omringar på alla sidor. Längs västra kanten ligger en liten örtagård med växter som hjärtstilla, läkevänderot och röd solhatt.

I Botan vilar den historiska tyngden som gamla träd bär inom sig. Vissa av dem har en omkrets på över fyra meter.

Hitta hit: Parkera vid Skara domkyrka (som ju är stadens mest självklara besöksmål, med delar kvar från 1000-talet). Följ Skolgatan ner till Botan eller skyltarna mot Västergötlands museum för att komma till Fornbyn.

Missa inte: Att kliva in i något av de gamla torpen i Fornbyn. Det är hisnande att förstå i hela kroppen hur folk levde kuryggiga i de dunkla små rummen, ibland med bara ett enda decimeterhögt fönster. Om du gillar retrogrejer ska du se till att vara på plats när caféet i lanthandeln är öppet. Här finns buteljer, askar och burkar med etiketter från 1940-talet.

Bästa matsäcksplatsen: Nästan var som helst i Botan eller Fornbyn.

Arter att hålla utkik efter: Hämpling, steglits, nordfladdermus, svartvit flugsnappare, gulsippa, pärlgräsfjäril, påfågelöga, papegojvaxskivling.

Lummigheten och träsuset sträcker sig vidare in i Fornbyn, Skaras miniskansen, där du kan vandra bland hällkistor, stenmurar, brunnar, milstenar, vädersåg, klockstapel och stiglucka från Skaraborgs gamla tider.

Fornbyn

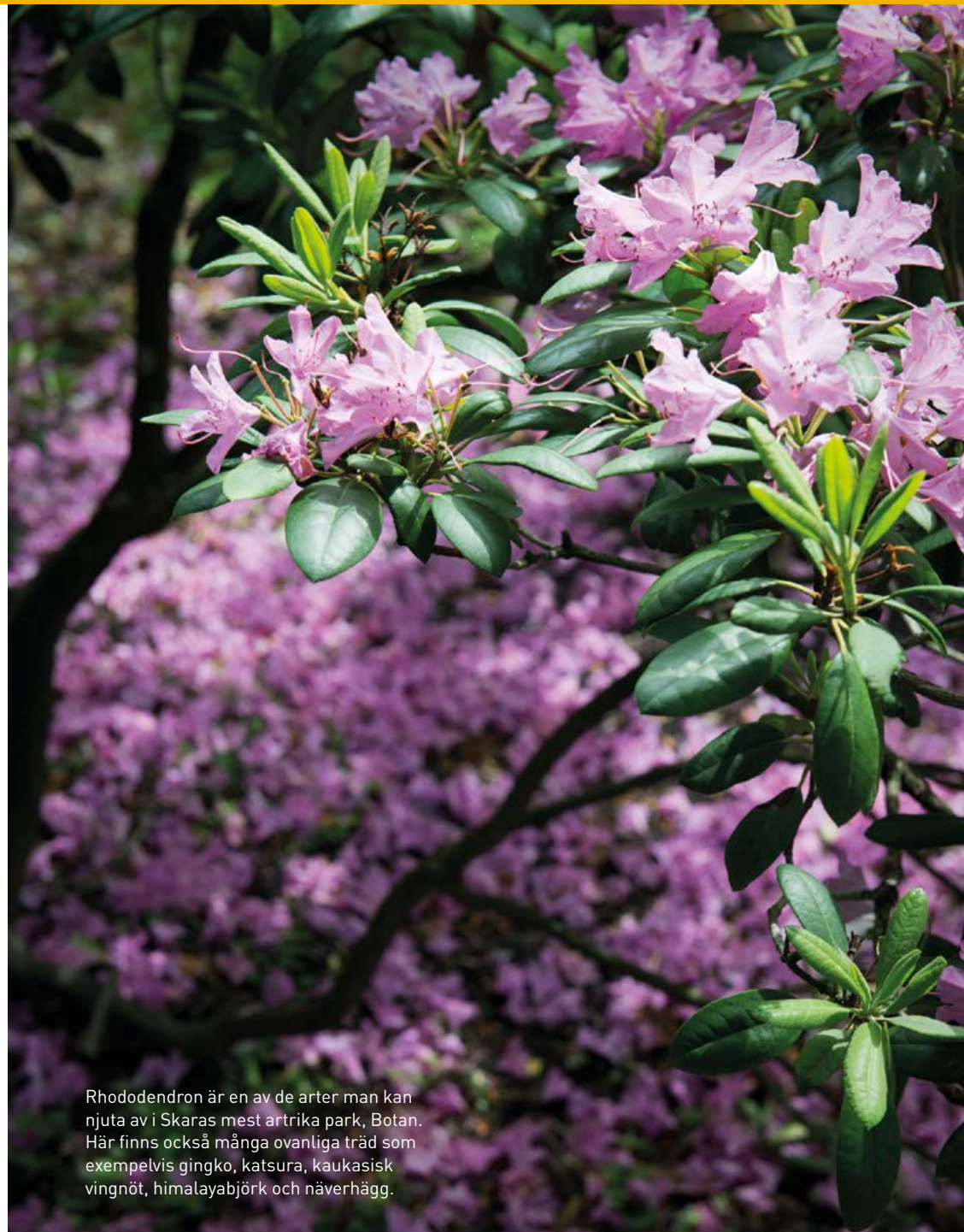
Fornbyn är Skaras miniskansen, med gamla hus som har flyttats hit från hela Skaraborg. Här kan du till exempel kliva in i en lanthandel, en smedja, ett missionshus, ett härbärke och en massa små torp. Årtusenden och århundraden blandas fritt, med alltifrån stenåldersgravar till veteranbilar. Mellan gårdarna odlas frukt, grönsaker och blommor, som även de härstammar från gamla tider.

Denna lilla genväg till historien fungerar också som en stadspark och allaktivitetsplats. Om du kommer hit på sommarhalvåret är det nästan alltid något på gång: spelmansstämma, allsångskväll, taxutställning, midsommarfirande... framåt hösten kan du träffa på Skaras sjuåringar som lever 1800-talsliv för en dag.

Fornbyn är en utomhusdel av *Västergötlands museum* och har funnits här sedan 1921. Den byggdes upp under samma nationalromantiska tid som Skansen i Stockholm.

Viktoriasjöarna

Från nordöstra hörnet av Botan skymtar man Viktoriasjöarnas blanka vattenspeglar, som sprider frid och ger något att promenera runt. Dammarna fick namn av Gustaf Viktor Hofling och hans fru Hilda Josefina Victoria. Hofling var en företagsam man som inte bara lät gräva Viktoriasjöarna utan också startade Skaras första fabrik 1894 (som tillverkade kakel). Från "Viktoriafallen" fortsätter vattnet i *Dofsan/Drysan*, en av Skaras blåa livsnerv.

Rhododendron är en av de arter man kan njuta av i Skaras mest artrika park, Botan. Här finns också många ovanliga träd som exempelvis gingko, katsura, kaukasisk vingnöt, himalayabjörk och näverhägg.